

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä,
3 p. marraskuuta 1934.
Lausunto n:o 5.

Suurelle valiokunnalle.

Suuri valiokunta on kirjelmässään n:o 30 viime lokakuun 31 päivältä pyytänyt perustuslakivaliokunnan lausuntoa siitä, voidaanko hallituksen esitykseen n:o 79 sisältyvää lakia väkijuomista annetun lain 21 §:n muuttamisesta säätää noudattamatta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädettyä käsittelyjärjestystä. Vaadituksi lausunoksi perustuslakivaliokunta saa kunnioittaen esittää seuraavaa.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että väkijuomista helmikuun 9 päivänä 1932 annetun lain 21 §:n mukaan määrätään väkijuomayhtiön vuosivoiton käyttämisestä, että sittenkun vuosivoitosta on erotettu kohtuullinen määrä yhtiön vararahastoon ja enintään 7 % osinkoa yhtiön osakkaille, on ylijäämä suoritettava valtiolle käytettäväksi niin, että siitä tulee 35 % raittiutta edistäviin tarkoituksiin, alkoholistihuoltoon, laitoman väkijuomaliikkeen estämiseen sekä vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutusrahaston pääoman kartuttamiseen, 35 % muihin valtion menoihin sekä 30 % jaettavaksi niiden kuntien kesken, joissa väkijuomaliikettä ei harjoiteta, edellisen vuoden henkikirjoituksen osoittaman asukasluvun mukaisesti. Sanotun pykälän 2 momenttiin sisältyy kuitenkin sellainen poikkeussäännös, että vuosien 1932 ja 1933 ylijäämät voidaan kokonaisuudessaan käyttää valtion menoihin. Kun hallitus esilläolevassa lakiehdotuksessa on katsonut tarpeelliseksi ehdottaa, että mainitun vuosivoiton käyttämisestä koskevan poikkeussäännöksen voimassaoloaikaa pidennettäisiin vuoteen 1939

asti, tulisi väkijuomayhtiön vuosivoiton ylijäämä edelleenkin, kuten vuosien 1932 ja 1933 ylijäämään nähden on tapahtunut, käytettäväksi valtion yleisiin menoihin ja sisältyisi se tavallisena tulona valtion tuloja menoarvioihin.

Voimassaolevan väkijuomalain 21 §:n mukaan on väkijuomayhtiön voittavarat jaettava niin, että osa niistä on annettava kunnille, jos kohta kunnat eivät ole 21 §:n 2 momentin määräysten soveltamisen johdosta vielä tähän mennessä joutuneet sanottua osuutta saamaan. Kumminkaan kunnille ei näiden säännösten nojalla ole syntynyt minkäänlaisia saavutettuja oikeuksia, joiden kumoaminen edellyttäisi perustuslainmukaista säätämisyjärjestystä. Nimenomaan on korostettava sitä seikkaa, että kuntien oikeus väkijuomayhtiön voittovaroihin ei nauti sitä oikeussuojaa, minkä hallitusmuodon 6 § suo omaisuudelle. Kuntien oikeus voittovaroihin ei näet ole mahdutettavissa sanotussa lainpaikassa mainitun omaisuuskäsitteen puitteisiin. Pikemminkin on kuntien asema esilläolevassa suhteessa verrattavissa tilanteeseen, joka syntyy silloin, kun tavallisella lailla on säädetty esim. leimaverovapaus. Kiistatonta on, että tällainen vapaus voidaan kumota tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Ja kun kuntien oikeutta puheenaoleviin voittovaroihin ei ole tehty riippuvaksi minkäänlaisesta valtiolle tehtävästä vastasuorituksesta, osoittaa tämä tosiasia, ettei kysymyksessä olevan säännöksen muuttaminen saata edes epäsuorasti joutua ristiriitaan perus-

tuslain ja nimenomaan hallitusmuodon omaisuudelle antaman suojan kanssa.

Myöskin tietoisoppi antaa tukea sille mielipiteelle, että nyt puheenaolevan lainsäädännön muuttamiseen saatetaan ryhtyä tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. On näet huomautettu siitä, ettei kaikkea varallisuus-oikeuksiin ryhtymistä voida pitää poikkeuksena perustuslain saavutetuille oikeuksille antamasta suojasta, niin että sitä varten olisi tarpeen noudattaa sitä erityistä lainsäädäntöjärjestystä, joka on säädetty perustuslain muuttamisesta (*Stählberg*, Lakimies 1912, s. 3). Nimenomaan on todettu, ettei kaikkia julkisoikeudellisia subjektiivisia oikeuksia suinkaan ehdottomasti ole pidettävä saavutettuina oikeuksina ja että sen kysymyksen ratkaisu, onko yksityistapauksessa olemassa saavutettu oikeus, riippuu siitä, minkälaisiksi julkis-

oikeudelliset subjektiiviset oikeudet ja niiden pysyväisyys uutta lainsäädäntöä kohtaan milloinkin on tarkoitettu (*Stählberg*, m. t., s. 7). Kun viimeksiselostetun valossa tarkastelee kunnille väkijuomalain 21 §:n nojalla suotua osuutta väkijuomayhtiön voittovaroihin, on ilmeistä, että tällöin on kyseessä sellainen julkisoikeudellinen subjektiivinen oikeus, jota ei voi lukea kuuluvaksi m. s. saavutettujen oikeuksien luokkaan.

Edellä esitetyn nojalla perustuslakivaliokunta saa mielipiteenään lausua,

että laki väkijuomista annetun lain 21 §:n muuttamisesta voidaan säätää noudattamatta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädettyä käsittelyjärjestystä.

Perustuslakivaliokunnan puolesta:

Eero Rydman.

Tauno Tirkkonen.